

rındandır. Folklor metodlarına, plânlara ve örnek metinlere ayrılan sayfeler kitabın büyük bir kısmını teşkil ediyor. Müellifin de kaydettiği gibi, bizde folklorla ait bilginin âdeta mevcut olmaması veya yanlış tefsir ve tamimlerin yer bulması daha etraflı izahata ihtiyaç göstermektedir.

“Köroğlu”, “Folklor ve Edebiyat” adlı kitaplarında mevzuunu daha ziyade bir tezi müdafaa şeklinde inkişaf ettirmiş olduğu halde, burada didaktik kalmayı tercih etmiş görünüyor.

Fakat bu endişe ile olacak ki, kitapta zaman zaman ekletik bir istikametin akislerini tesbit etmek kabildir. Memleketimizde folklor sahasında hemen hemen tek başına çok yeni fikirlerin yerleşmesine âmil olmuş olan P. N. Boratav’dan klâsik bir tedrisat programı ve kadrosu içinde tam manasile sistematiklik beklemek te haksızlık olur.

P. Boratav’ın Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesinde verdiği halk edebiyatı derslerini ihtiva edecek dört kitaptan “Giriş” kısmına ayrılmış olan bu kitap, diğer kitaplara ait bahisleri derli toplu bir şekilde vermektedir. Kitap nazari ve pratik diye iki kısma ayrılmıştır. Nazari kısımda folklorün tarihçesi, sahası, diğer ilimlerle münasebeti, folklor ve sanat, folklorün kaynakları ve folklorün metodları gibi bahisler üzerinde durulmaktadır.

BERGAMADA EFSANELER, ADETLER

Yazan: Osman Bayatlı — Vakit matbaası, İstanbul 1941, S. 71

Bergama müzesi müdürü Osman Bayatlı tarafından neşredilen bu etnoğrafya malzeme kitapçığı profesör Süheyl Ünver’in bir takrizi ile neşredilmiştir. Anadilunun bütün vilâyetlerinde mahallî etnoğrafya ve folklore dair bu tarzda eserler neşredilmiş olsa Türkiye’de etnoğrafya ve sosyoloji ile meşgul olanlar için şimdilik kâfi malzeme toplanmış olacaktır. Kütahyada Halil Kadri Erdem tarafından aynı şekilde bir kitap çıkarıldığı gibi, Manisada da bu tarzda bir eserin neşredilmiş olduğunu biliyoruz. Osman Bayatlı Bergamaya ait efsanelerden Bergama surları, Nemrud Cebbar, Nuh ve Kayıkçılar, Aç öldüren suyu, Güzellik suyu, Kısmet kayası, Gemilerin kaleye hücumu, Bergama köşkü, Üç kardeşler katı, Hamaz çakılı, Hacet kuyusu, Kadı mezarlığı, Âşıklar - Işıklar, Gelintaşı adlı

efsaneleri toplamıştır. İnançlara dair yatırlar, Memi dede, Lokman dede, Yanıkara parpısı, şifalı sular hakkında malûmat vermektedir. Natürizm arta kalanı olan bu itikatlar şehrin sosyolojik tetkikinde büyük bir yer tutabilir. Bergama ve civarına ait âdetlerden hıdırellez, Dede Hayri, esnaf birlikleri, konuk odaları, değnek alanı, düdüklü çapa ve gelin âdetlerini görüyoruz. Bunlardan bazıları mahalli, bazıları bütün Anadolu, hattâ eski Osmanlı imparatorluğunda müşterektir. Bu tarzda kitapların sayısı çoğaldıkça Türkiye etnolojisine dair mukayeseli tetkikler yapmak mümkün olabilecektir.

H. Z. Ülken

İKTİSADİ DEVLETÇİLİK

Ahmet Hamdi Başar, 1931 - 1942 yılları arasında beş ciltlik bir kitap serisi neşretti. Sosyolojiyi de alâkadar eden bu kitaplar hakkında malûmat vermediği doğru bulduk.

Birinci cildin mevzuu (1): Birinci cildin birinci faslı iktisadî buhranı ve onun sebeplerini inceliyor "Türkiyedeki iktisadî buhranı dünya buhranından ayıran nokta ve buhranın bize ait olan hususiyeti bunun eşya fiyatlarındaki tenezzülde doğmasından ziyade fiyatlar arasındaki muvazene ve âhengin bozulmasından neşet etmiş olmasıdır" (2). Müellif böylece dünya buhranı ile Türkiyedeki buhranı kat'î çizgilerle ayırmakta ve Türkiye buhranının dünya buhranından tamamile ayrı sebeplerden geldiğini kabul etmektedir. Bizdeki buhranın asıl sebebi buğday fiyatlarında görülen sukut imiş. Türkiyenin her şeyden evvel bir çiftçi memleketi olması ve ürünlerinin içinde buğdayın en başta gelmesi ilk anda buğday fiyatlarında olacak bir değişikliğin bütün memleket ekonomisinde sarıntılar yapacağını akla getirebilir. Ancak Türkiyenin buhranını buğday fiyatlarındaki sukuttan çıkarmaktansa, buğday fiyatlarının sukutunu dünya buhranına raptetmek akla daha yakın görünüyor. Bir çiftçi memleketi olduğu için Türkiyenin endüstrileşmiş memleketlerin fabrika buhranları dışında kalacağını ileriye sürmek büsbütün yanlıştır. Çünkü Türkiye bu ülkelerle mütamadî münasebet halinde-

(1) İktisadî Devletçilik. Birinci cilt. İstanbul 1931.

(2) Birinci cilt. Sahife 22.